

2011-20-03-00006/2014-32-03-00013/2014-32-013-00004

Skrivelse af 6. juni 2011 fra advokat

A købte d. 1. august 2006 en hest for 50.000 kr af B. A og B kendte hinanden godt og der blev ikke foretaget en handelsundersøgelse af hesten.

En tid efter købet syntes A ikke, at hesten præsterede rigtig godt, og hesten blev d. 28. februar 2007 undersøgt på hestehospital 1. Her fandt man at hesten havde kliniske og radiologiske tegn på "kissing spines".

A vil herefter hæve handelen, men B var uvillig til at lade handelen gå tilbage.

I forbindelse med sagens behandling ved Retten har der været afholdt 2 Syn og Skønsforretninger på hestehospital 2.

Ved den første Syn og Skønsforretning d. 5. november 2008 viste hesten efter 7 måneders ro ingen tegn på kliniske symptomer fra ryggen. Ved fornyede røntgenoptagelser kunne der konstateres radiologiske tegn på "kissing spines" (tætsiddende torntappe).

D. 7. april 2009 stilles der supplerende spørgsmål til Syn og Skønsmanden og endelig d. 19. august 2009 blev der afholdt supplerende nyt Syn og Skøn på hestehospital 2. De seneste måneder inden handlen blev hesten redet systematisk af en professionel erfaren rytter. Ved forretningen udviste hesten tydelige tegn på ændret adfærd og bevægelsesmønster. Efter lokalbedøvelse omkring torntappene var der markant forbedring. Syns og Skønsmanden konkluderede, at hesten lider af "kissing spines".

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Det Veterinære Sundhedsråd bedes på baggrund af det foreliggende materiale, jf. indledningen til nærværende spørgetema, og i lyset af anamnesen oplyse, om de tætsiddende torntappe konstateret på røntgenbillederne kan tilbagedateres til handelstidspunktet d. 01. august 2006?

Svaret bedes veterinærfagligt begrundet.

Svar ad 1:

Røntgendiagnosen i den pågældende sag er tætsiddende torntappe i sadellejet.

Begge sæt billeder fokuserer udelukkende på torntappene. Det er ikke muligt med sikkerhed at identificere hvilke torntappe, der er på billederne; men det antages at være mellem Th13-Th18, der ses røntgenologiske forandringer.

De to sæt røntgenoptagelser, optaget henholdsvis d. 28. februar 2007 og d. 5. november 2008, er ikke direkte sammenlignelige med hensyn til positionering og kvalitet.

Der er ingen tvivl om, at forandringer var til stede på det første sæt billeder (28.02.2007).

Rådet kan kun se svag progression af forandringerne over de 18 måneder, der er mellem de to optagelser. Det er muligt, at disse forandringer, muligvis lidt mindre udtalt, ville have været til stede d. 1. august 2006, såfremt der var blevet optaget røntgenbilleder af den region på købstidspunktet. Rådet kan dog ikke udtale sig med absolut sikkerhed.

Spørgsmål 2:

Det Veterinære Sundhedsråd bedes på baggrund af det foreliggende materiale, jævnfør indledningen til nærværende spørgetema, og i lyset af anamnesen oplyse om kimen til de tætsiddende torntappe, konstateret på røntgenbillederne og i lyset af anamnesen, kan tilbagedateres til handelstidspunktet, d. 1. august 2006.

Svaret bedes veterinærfagligt begrundet.

Svar ad 2:

Rådet kan ikke med en fornøden grad af sikkerhed oplyse, hvorvidt kimen til de tætsiddende torntappe kan tilbagedateres til handelstidspunktet, fordi det ikke vides med sikkerhed, hvad kimen til lidelsen er.

Visse forskere mener, at tætsiddende torntappe, som giver anledning til symptomer kan skyldes belastningsrelaterede forhold, som begynder som inflammation, betændelsesreaktion i ligamentet imellem torntappene. Gradvist forårsager dette øget brusk- og knogledannelse imellem torntappene, som medfører en deformation og derved igangsætter en ond cirkel, der forsnævrer området imellem visse torntappe. Typisk sker dette i området omkring den antikinale brystvirvel, sædvanligvis brystvirvel Th15 eller Th16. Forholder det sig således, er der snarere end en egentlig kim tale om en gradvis fremadskridende proces i form af degeneration af bindevævsdragene imellem torntappene, sandsynligvis over en årrække, hvor der ikke ses røntgenologiske forandringer og muligvis heller ikke kliniske symptomer. Nogle heste er sandsynligvis anatomisk eller fysisk prædisponerede, mens andre (evt. yderligere) underkastes ukorrekt belastning/ridning, der relativt overbelastet ryggens bløddel i en tidlig alder.

Spørgsmål 3:

Det Veterinære Sundhedsråd anmodes om at oplyse, hvor mange heste ud af den samlede hestepopulation, der må antages at have to eller flere tætsiddende torntappe?

Svaret ønskes dokumenteret.

Svar ad 3:

Der eksisterer ingen egentlige prævalensundersøgelser, der viser frekvensen af for tætsiddende torntappe i hestepopulationen.

Der foreligger artikler, der peger på at fra 33 % helt op til 86 % af heste, som antages at være fri for kliniske rygproblemer, har røntgenologiske tegn på tætsiddende torntappe. Et studie viste tilsvarende, at kun 12 ud af 43 varmbloods heste havde ingen eller kun lettere forandringer. En række undersøgelser har vist, at man meget vel kan have forandringer med lille afstand mellem torntappe, uden at man behøver at finde symptomer hos hesten på undersøgelsestidspunktet.

Disse undersøgelses materialer er ganske selekterede og omfatter kun dele af hestepopulationen. Rådet må derfor konkludere, at det ikke er muligt at besvare spørgsmålet baseret på videnskabelige undersøgelser.

Spørgsmål 4:

Det Veterinære Sundhedsråd anmodes om at oplyse, hvor mange heste ud af den samlede hestepopulation, der må antages at have de samme røntgenologiske forandringer, som hesten X har, jævnfør beskrivelsen heraf i skønsmændens besvarelser (fem tætliggende torntappe)?

I den forbindelse anmodes rådet om at oplyse, hvor mange af de heste, der må antages at have tilsvarende tætsiddende torntappe, som udviser kliniske symptomer på en funktionsnedsættende smerte, som kan relateres til de tætsiddende torntappe.

Svar ad 4:

Som det fremgår af svar på spørgsmål 3 er det ikke muligt præcist at besvare dette spørgsmål. Forekomsten af tætsiddende torntappe er relativt høj, hvad enten der er kliniske symptomer eller ej.

Enkelte undersøgelser viser røntgenforandringer hos 30 % til 87 % af heste med kliniske symptomer.

Det skal erindres, at der er mange heste i fuld træning uden nogen form for røntgenologiske forandringer vedrørende torntappene.

Det er vanskeligt at besvare spørgsmålet vedrørende den røntgenologiske-kliniske korrelation i syndromet "kissing spines", dvs. heste med røntgenologiske forandringer samt klinisk verificerede symptomer fra

samme. Hvis det kliniske billede, i grove træk, kan beskrives som præstationsnedsættelse, fremgår det tydeligt, at et sådant klinisk billede har mange facetter, og diagnosticeringen er i høj grad afhængig af hesten og rytterens træningsniveau, samt rytterens kunnen og derfor evne til at føle og observere tidlige forandringer i træningen. En ikke-atletisk, uerfaren rytter på en ikke-atletisk samt temperamentsmæssig mere tolerant hest vil være længere om at erkende, at der er kliniske problemer relateret til "kissing spines".

Spørgsmål 4 a:

Det Veterinære Sundhedsråd anmodes om at oplyse, hvorvidt anamnesen i denne sag er typisk for heste, som udviser kliniske symptomer på en funktionsnedsættende smerte, som kan relateres til de tætsiddende torntappe.

Svaret ønskes dokumenteret.

Svar ad 4a:

Ja, med henvisning til Svar ad 4, hvoraf det fremgår at det kliniske billede på "kissing spines" er komplekst og ikke entydigt.

Spørgsmål 5:

Det Veterinære Sundhedsråd bedes oplyse, hvorledes diagnosen Kissing Spines stilles, herunder hvorvidt røntgenologiske fund af tætsiddende torntappe er tilstrækkeligt for diagnosticering af Kissing Spines, eller der skal foreligge en smerteundersøgelse, hvor det konstateres, at de tætsiddende torntappe påfører hesten smerte.

Det Veterinære Sundhedsråd bedes i den forbindelse oplyse, hvorvidt skønsmandens undersøgelse af hesten foretaget d. 19. august 2009 er tilstrækkelig for at foretage en korrekt diagnosticering af hesten.

Det Veterinære Sundhedsråd bedes oplyse, hvorvidt en ridepause på 7 måneder, hvor hestens ikke bliver udsat for belastning i ryggen, kan medføre, at lidelsen Kissing Spines ikke kan diagnosticeres.

Det Veterinære Sundhedsråd bedes endvidere oplyse, hvorvidt en ridepause på 7 måneder kan være årsag til de forskellige svar i skønsrapporterne af d. 21.08.2009 og d. 10.11.2008.

Det Veterinære Sundhedsråd bedes oplyse sandsynlighedsgraden.

Svar ad 5:

Der er efter Rådets opfattelse ingen klar definition af, hvorvidt "kissing spines" er en røntgenologisk diagnose eller en klinisk diagnose baseret på kliniske symptomer med synlige røntgenologiske forandringer, hvor man ved lokal infiltration af lokalanalgetika imellem relevante torntappe får bekræftet, at kilden til smerte kan lokaliseres hertil.

Rådet finder, at det vil være korrekt at stille diagnosen, hvis kliniske symptomer på rygsmerter samt funktionsnedsættelse er bekræftet af en klinisk undersøgelse, understøttet af røntgenologiske samt eventuelt ultrasonografiske forandringer, hvis signifikans derudover er bekræftet ved lokal infiltrations analgesi.

Skønsmandens undersøgelse foretaget d. 19. august 2009 forekommer tilstrækkelig til at stille en rimelig korrekt diagnose. Det skal tilføjes, at der udelukkende foreligger røntgenbilleder af torntappene i ryggens thoracale del, der er ingen billeder af facetled samt ryghvirvlernes korpora. Den lokale infiltration med bedøvelsesmiddel anses generelt for at være rimeligt specifik for "kissing spines," omend den er afhængig af infiltrationsteknik samt -volumen.

En periode på 7 måneders ridepause/arbejdsfrihed vil uden tvivl, i det mindste i en kortere periode efter at hesten igen er begyndt at arbejde, mindske/fjerne symptomerne på "kissing spines" hos nogle, men ikke alle, heste.

Det er sandsynligt at de forskellige observationer ved de to skønsmandsundersøgelser kunne skyldes den omtalte arbejdsfrihed over en 7 måneders periode.

Spørgsmål 6:

Det Veterinære Sundhedsråd bedes oplyse, hvorledes lidelsen Kissing Spines opstår, samt oplyse hvorledes det er muligt at fastslå lidelsens opståen tidsmæssigt.

Det Veterinære Sundhedsråd bedes i forbindelse med besvarelse af ovenstående skelne imellem viden tilgængelig d. 21.08.2009, hvor skønsmanden udarbejdede sin skønsrapport, og viden tilgængelig efter den d. 21.08.2009.

Såfremt der er kommet yderligere tilgængelig viden efter skønsrapportens udfærdigelse, bedes Det Veterinære Sundhedsråd venligst angive forskellen på den viden, der forelå før d. 21.08.2009, og den viden der er tilegnet efterfølgende.

Svar ad 6:

Der er ikke enighed om hvorfor og hvordan lidelsen "kissing spines" opstår. Den efter Rådets opfattelse mest relevante hypotese er, at lidelsen opstår som en maladaptation i ryggens bløddele, specielt i det interspinale samt supraspinale ligament. Eftersom dette ikke nødvendigvis kan detekteres klinisk eller billeddiagnostisk over en længere periode, er det generelt meget vanskeligt at fastslå lidelsens tidsmæssige opståen.

Der er efter Rådets opfattelse ingen for denne sag nyere relevante undersøgelser eller resultater vedrørende "kissing spines" som er tilkommet siden d. 21. august 2009.

Supplerende spørgsmål af 21. januar 2014 fra advokat

Spørgsmål 7:

Med henvisning til bilag 40 bedes Det Veterinære Sundhedsråd oplyse, hvorvidt den i sagen omhandlende hest har kissing spine som følge af:

1. Tætsiddende torntappe.
2. Sekundære knogleforandringer på torntappe med en normal afstand.
3. Sekundære knogleforandringer på tætsiddende torntappe.

Såfremt Det Veterinære Sundhedsråd finder, at der er tale om sekundære knogleforandringer på tætsiddende torntappe, bedes Det Veterinære Sundhedsråd oplyse, hvorvidt den overvejende grund til diagnosen kissing spine er de tætsiddende torntappe eller de sekundære knogleforandringer.

Svar ad 7:

Rådet skal indledningsvis bemærke, at bilag 40, er en populærvidenskabelig og subjektiv fremstilling af problematikken omkring lidelsen "kissing spines", og at artiklen fremstiller problemstillingen stærkt forenklet. Rådet finder således, at denne artikel ikke tilfører nogen ny viden indenfor området.

Rådet bemærker, at røntgenbillederne optaget 5. november 2008 er af bedre kvalitet end billederne optaget 8. februar 2007, og at de to sæt billeder ikke er sammenlignelige, blandt andet med hensyn til indfaldsvinkel af røntgenstrålerne, hvorfor torntappene på billederne dateret 5. november 2008 fremtræder mere "langstrakte" end på det første sæt billeder. Dette bidrager til at reducere sammenligningsmuligheden mellem optagelserne.

Rådet finder, at den i sagen omhandlede hest, har tætsiddende torntappe med svage sekundære knogleforandringer, dvs. ad 3.

Rådet finder, at det supplerende spørgsmål ikke kan besvares. Diagnosen "kissing spines" er baseret på tætsiddende torntappe, samt positiv bekræftelse af smerter i et område, som også inkluderer bløddelene i området.

Spørgsmål 8:

Med henvisning til bilag 40 bedes Det Veterinære Sundhedsråd oplyse, hvorvidt Det Veterinære Sundhedsråd er enig i, at tætsiddende torntappe kan tilbagedateres til hestens opvækst, hvorimod sekundære knogleforandringer kan udvikles i hele hestens levetid.

Svar ad 8:

Rådet finder, at spørgsmålet ikke kan fremstilles så enkelt, som det er gjort i bilag 40 jævnfør svar ad 7. Det må efter Rådets opfattelse vurderes, hvorvidt de tætsiddende torntappe er tætsiddende men uforandrede, eller tætsiddende med konturforandring. Det er derfor nødvendigt at sammenligne torntappene på flere sæt billeder fra hestens opvækstperiode for at afgøre dette spørgsmål. Det er ikke muligt i denne sag.

Sekundære knogleforandringer som følge af tætsiddende torntappe og/eller andet traume kan udvikles i hele hestens levetid.

Spørgsmål 9:

Med henvisning til Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af spørgsmål 7 og 8, bedes Det Veterinære Sundhedsråd oplyse, hvorvidt Det Veterinære Sundhedsråd anser det som værende overvejende sandsynligt, at forholdene vedr. torntappende konstateret på røntgenbillederne af den 28. februar 2007, var til stede på handelstidspunktet den 1. august 2006.

Svar ad 9:

Rådet finder det overvejende sandsynligt, at der kan have været tætsiddende torntappe ved købstidspunktet, idet det drejede sig om en 7 årig hest; men det kan ikke udelukkes, at hesten igennem en 7 måneders træningsperiode kan have udviklet de ret minimale sekundære knogleforandringer, der ses 28. februar 2007.

Spørgsmål 10:

Med henvisning til bilag 40 bedes Det Veterinære Sundhedsråd oplyse, hvorvidt det er korrekt som anført i artiklen, at uhensigtsmæssig ridning og træning med stor sikkerhed ikke spiller en rolle i sygdomsudviklingen i relation til sekundære knogleforandringer på torntappe.

Svar ad 10:

Rådet er ikke enig i denne påstand, idet Rådet er af den opfattelse, at netop uhensigtsmæssig ridning og træning kan spille en rolle i relation til udviklingen af de sekundære knogleforandringer på torntappene i den sandsynligvis multifaktoriele sygdomsudvikling, som antages at forårsage "kissing spines" hos heste.

Spørgsmål 11:

Der henvises til besvarelse af spørgsmål 1 i udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd af den 23. marts 2012.

Det Veterinære Sundhedsråd bedes besvare, hvorvidt det er overvejende sandsynligt, at forholdene vedr. torntappende konstateret på røntgenbillederne den 28. februar 2007 er udviklet over en periode på 7 måneder. Det Veterinære Sundhedsråd skal ved besvarelsen tage det forhold i betragtning, at hesten har haft kolikanfald og derfor stået stille som følge heraf i oktober 2006 og januar 2007, hvorfor hesten udelukkende har været i daglig træning i 5 af de 7 måneder.

Svar ad 11:

Rådet finder, som omtalt under svar ad 7, at de to sæt røntgenbilleder ikke er helt sammenlignelige med hensyn til kvalitet og projektion. Ud fra de foreliggende billeder synes der ikke at være sket udtalte forandringer i perioden imellem de to sæt røntgenbilleder. Det kan derfor ikke udelukkes, at disse forandringer er udviklet i løbet af disse 7 måneder.

Spørgsmål 12:

Der henvises til besvarelse af spørgsmål 2 i udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd af den 23. marts 2012 og artiklen fremlagt som bilag 40.

Det Veterinære Sundhedsråd bedes oplyse, hvorvidt Det Veterinære Sundhedsråd i lighed med forskerne (jf. besvarelse af spørgsmål 2) mener, at der foreligger to forskellige årsager til kimen til lidelsen. Den første årsag er, at nogle heste er anatomisk eller fysisk præ-disponerede, mens den anden årsag er, at hestene (evt. yderligere), underkastes en ukorrekt belastning/ridning, der relativt overbelaster ryggens bløddele i en tidlig alder.

Såfremt Det Veterinære Sundhedsråd mener, at kimen til lidelsen skal findes andetsteds, bedes Det Veterinære Sundhedsråd dokumentere dette.

Svar ad 12:

Ja, Rådet mener, at problemet er multifaktorielt og i hovedparten af tilfældene kræver anatomisk relativt tætsiddende torntappe for at lidelsen udvikles, men Rådet finder også, at ukorrekt belastning/ridning kan medvirke.

Rådet iværksætter ikke selvstændige undersøgelser med henblik på at fremskaffe videnskabelig dokumentation.

Spørgsmål 13:

Der henvises til besvarelse af spørgsmål 4 i udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd af den 23. marts 2012.

Det Veterinære Sundhedsråd bedes oplyse, hvor mange heste ud af den samlede hestepopulation der har fem eller flere tætsiddende torntappe i samme grad som den i sagen omhandlende hest.

Svar ad 13:

Det konkrete spørgsmål omkring 5 eller flere tætsiddende torntappe, kan Rådet ikke besvare præcist.

Rådet skal bemærke, at de fleste undersøgelser til belysning af dette spørgsmål er selekterede, idet røntgenbilleder af hestes ryg oftest er optaget på grundlag af kliniske symptomer, der har givet mistanke om rygsmerter.

Der findes dog undersøgelser af røntgenforandringer i ryggen hos tilsyneladende normale heste uden kliniske symptomer på rygsmerter. Det skal imidlertid i den forbindelse understreges, at rygsmerter og deraf nedsat præstation ikke kan kvantiteres, som for eksempel en haltpatient, og vurderingen med hensyn til eventuel inkludering i et normal materiale er derfor ofte noget mere subjektiv.

En rimeligt veldokumenteret undersøgelse viste, at kun 33% af materialet af rideheste i normalt arbejde havde normal (mere end 4 mm) afstand imellem torntappene og kun 7 ud af 33 heste havde hverken scintigrafiske eller røntgenografiske forandringer. De aller fleste scintigrafiske og røntgenologiske forandringer blev beskrevet som værende lette.

Spørgsmål 14:

Der henvises til besvarelse af spørgsmål 4 i udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd af den 23. marts 2012.

Det Veterinære Sundhedsråd bedes besvare, hvorvidt det kan anses som værende normalt, at de kliniske symptomer tiltager, når hesten i gennemsnit bliver redet 5 dage om ugen, mod førhen udelukkende 2-3 gange om ugen, og kravene til hestens præstationer under ridning gradvis øges som følge af øget træning.

Svar ad 14:

Ja.

Spørgsmål 15:

Der henvises til besvarelse af spørgsmål 4 i udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd af den 23. marts 2012.

Det Veterinære Sundhedsråd bedes uddybe, hvad der menes med, at diagnosticeringen i høj grad er afhængig af hestens og rytterens træningsniveau.

Svar ad 15:

Rådet mener, at dette er forklaret og uddybet tilstrækkeligt i den originale besvarelse.

Erkendelse af mindre, subkliniske og udpræget subjektive forandringer og reaktioner under træningen af hesten er i allerhøjeste grad afhængig af rytterens erfaring, hestens træningsniveau, samt de fysiske krav, der bliver stillet til hesten.

Spørgsmål 16:

Det Veterinære Sundhedsråd bedes oplyse, hvorvidt det anses som værende overvejende sandsynligt, at en hest med 5 eller flere tætsiddende torntappe succesfuldt kan opereres herfor.

Det Veterinære Sundhedsråd bedes beskrive et eventuelt operationsforløb, udgifterne forbundet hermed samt tidshorizonten for genoptræning.

Svar ad 16:

Rådet finder det overvejende sandsynligt, at en hest med 5 eller flere tætsiddende torntappe kan opereres succesfuldt. I de fleste tilfælde vil det operative indgreb involvere delvis fjernelse af ikke-successive torntappe for at sikre, at kontakt mellem dem ikke senere kan finde sted.

Rådet udarbejder ikke prisoverslag.

Tidshorizonten for genoptræning er typisk skridtmotion, samt longeringsarbejde uden ridning i 3 måneder efterfulgt af en gradvis genoptagelse af ridning.

Spørgsmål A:

Rådet bedes med reference til svaret på spørgsmål 4 oplyse, om forekomsten af tætsiddende torntappe på varmblodsheste må anses for at være normalt.

Svar ad A:

Rådet kan ikke umiddelbart være enig i, at tætsiddende torntappe hos varmblodsheste må anses som værende normalt, idet der findes adskillige varmblodsheste af forskellig alder, som ikke viser nogen tegn på røntgenforandringer i ryggen, og som har normal afstand imellem alle torntappe. Det er dog modsat også dokumenteret, at mange varmblodsheste har tætsiddende torntappe, tilsyneladende uden kliniske symptomer, jævnfør svar ad. 13.

Spørgsmål B:

Er Rådet enig med skønsmanden (skønsmandens svar på spørgsmål F) i, at uhensigtsmæssig ridning i en periode kan forårsage udviklingen fra tætsiddende torntappe til klinisk kissing spines?

Svar ad B:

Ja.

Spørgsmål 17:

Såfremt Rådet besvarer spørgsmål B bekræftende, bedes Rådet oplyse længden af perioden, hvorved hesten skal være udsat for uhensigtsmæssig ridning.

Svar ad 17:

Rådet finder, at dette spørgsmål ikke umiddelbart kan besvares. Dels fordi uhensigtsmæssig ridning må antages at have mange grader, dels fordi individuel variation imellem heste med hensyn til anatomisk prædisponering, samt kvalitet af specielt bløddels strukturer i ryggen sandsynligvis spiller en rolle i udviklingsforløbet af de progressive forandringer, som kan være en følge af uhensigtsmæssig ridning. Det må dog antages, at udviklingen af røntgenologiske erkendelig forandringer vil tage måneder.

Spørgsmål C:

Har Rådet en anledning til at ændre på besvarelsen af 23/3 2012, særligt af spørgsmål 6.

Svar ad C:

Nej.

Afgørelse:

Byretten frifandt sagsøgte.

Sagsøger skulle inden 14 dage betale sagens omkostninger med 68.750 kr. til sagsøgte.

Dommen blev anket til Landsretten.

Landsretten stadfæstede byrettens dom.